

БҮРЯД УНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИИ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БҮРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэе гараана № 160 (17583) 1987 оной июлиин 12, воскресени Сэн 3 мүн.

„САГААН АЛТАА“ СЭБЭРЭЭР СУГЛУУЛАЯ

АЛЫНЬ ЭМХИТЭЙ

Алтын 38 центнер нооно абаха байдал, 42,2 центнерт хүргэж шадаа. Мүн ажахын хоншоодой нэгэн Фаат Мухамедович Зайнуллинэй бригадынхид тусбөө хооло үүлэн дүүргэж.

Тус пункт дээр социалист мурисөөнэй дүнгүүд үдэр бүри согсолгодоно. Тийхэд ажалалы шөвөрт онсо анхарал хандуулагдаа. Хайшаллагдан хондой 90 проценттэй доош бэшын хайн шөвөрт ажал хайшаллага гэж сэргээгдэбэл, толгой бүрийн 10 мүн. бүрэлдэж, эмгэг үүснэ. Мүн социалист мурисөөнэй гуримуудыг зохиодор хараа-лагдаха баталгааданхай, 13 хүдэлмэрийн үдэрэй туршада 900 толгой хонй хиргадха, 33 центнертэй доош бэш нооно тухаан хонй хиргадхаа «Хоншоодой чемпион» гэгдэн хүндэт нэр зэргэ олгогдохо, тэр «Восход» мотоциклээр шагнагдаха юм. Энэл хугасаа соо 800-наа, 600-наа дэсэ хонй хайшаллан, 20—29 центнер нооно абхан хүнүүдтэй «Эрхм хайшаллага», «Социалист мурисөөндэ илагша» гэгдэн нэр зэргэ олгогдохо, мүнэн шөвөрт баруулагдха юм. Хураагдаха дунда дэлгэрэн социалист мурисөөнэй гуримууд мүн лэ зохиогдонох.

Залуу хүүбүд Александр Жаргал Лудуповууд, Николай Сороченко болон бусад машинануудыг талхараагүйгөөр хүдэлгээ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулаа.

Игнэж хөөрлэдхөөр байтарнай, хэдийн минутын үн-гэрхэдэ, багсалагдахан ноононой туюгуд олошордонох. Сергей Дондопов, Санжигал Ухажанов, Байр Цыдылов, армиваа хая өршөн Байр Цыдылов, Аркадий Егоров, Очир Билитов гэгшэд туха сүлөөгүй хүдэлж.

Хайшаллын шөвөрт хил-налгаа, энэл хүдэлжэ байгшад дунда ойгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэгдэ нотагай хуруулин багшанар Л. Д. Билитов, С. Г. Дабав, ВЛКСМ-эй комитетэй секретарь А. Бадмаева гэгшэд туха хүргэжэ байдаг.

Тус пункт дээр хүдэлмэрилэгшэдэй хайнаар ажаллаха, амарха арга боломжнууд олгогдохой, Анна Гонсорунова, Ханда Будаева, Байрма Гонсорунова гэгшэд амтайтай эдэс бэлдэж, энэл хүдэлгээшдэ хүндэлнэ.

«Сагаан алта» суглуулгыг эмхитгээр үнэгэрхэдэ байхан ноохойнхид энэл үдэрнүүдтэй энэл хэрэгтэ гэгсэхээ байхана мэдүүлнэ.

С. РИНЧИНОВ,
Сэлэнгын район.

Ивалгын районий ажахынүүд энэл үдэрнүүдтэ хондойноо нооно хайшалжа эхилэнхэй. Ажахынүүдэй нооно хайшаллын пунктнууд энэл хүдэлмэри-дэ уни бэлдэгдэн байжа, июлиин 1-нээ «сагаан алта» хуряан абалга түлгөөс оробо.

Мүнөө жэлдэ нооно хайшаллага ямаруу үнэгэрхэдэ байхыг хараха зорилготойгөөр эмхидхэгдэн шөвөрт ажал биднэр районий «Завьтэ Илчич» совхозоо эхилбэди.

Ажахын нооно хайшаллын пункт 5-дхи үдэрөө хүдэлжэ бэлгээ, энэл үдэрнүүдтэ дун халган 4900 толгой хондой нооно абхан байба.

Биднэр ажахынгаа 11900 толгой хондой нооно 10 үдэр соо хайшалжа тусбэдибди. Гэбшье хараалагдахан болзор-ноон нэгт үдэрөө уридшалан энэл хүдэлмэриг үдэр-гээдэ гэжэ хананаб. Юуб гэжэ хайшаллагын хайгал-мэри түрүүлшын үдэрөө эмхитгэж, хондой ноонон зарим шөвөрт дунда хуруулин хурагшадшэ бии. Эдэлмэри батлаада олон жэлдэ хонй хайшалжа дүршэлтэй болохон хүнүүд юм,—гэжэ тоо бүрдэгшэ Михаил Пурбеевич Цырендоржиев манда мэдүүлэ хэн.

Арадай хиналтын постнуудыг даагшанар С. Ч. Дашимолова Н.Ч. Бадмаева хөөр хайшаллагдан хонй бэхиние «хөөрхор хинажа, нооно шөвөрт шалганэ. Энэл хүдэлмэридэ пункттэ даагша, ажахын ахамад зостогхон П. Д. Чимитов мүн лэ хабар-дагша. Мүнөө дээрэ энэл 14858 центнер нооно хайшал-лагдха, тус болгожо бэлдэгдэ байна. Энэл, дунда эр-гээр хонй бүхнээ 3 кило-граммнаа үлүүтэй нооно аб-хан болоно.

Энэл ажахитай хүршэ оршодог Оронгын совхоз хүрхээдэмнэй, нооно хайшаллын хүдэлмэри мүн лэ түлэг яба-

ХАЙШАЛАЛГЫН ПУНКТНУУДААР

жа байба. Гэбшье, эднэр шөвөрт талар хүршэнрөөс хонй гэгдэн байжа, бид-ниие голхоруулба. Хайшал-лын пункттэ даагша Д.Ц. Б. Норбеев, арадай хиналтын сэг зуурын постын түрүүлгшэ Ц. Д. Доржиев, постын гашууд С. Г. Цыренпилова, Ж. П. Дамбаева, Н.Ч. Дашимолова, В. С. Сондува гэгшэд шөвөрт хайжаруулха талар хүдэлмэриг анхаралаа хунаар хандуулаа гэжэ мэдэхээр хэн.

Отаранууд дээрүү нооно хайшаллагаа урид хондой тархи, хүнүүдэйн, үлүл баг-тын нооно хайшалжа хүдэл-лэж хэдэгшэй. Хондой ноонон зарим шөвөрт дунда хуруулин шөвөрт дээрүү абтана. Тийхэд хондой тархин, шөвөр-дэйн хажуугаар, хүнүүд-дэйн ноонон оройдоош хай-шалагдагшэй. Оронгын сов-хозой хайшаллын пункт дээр-рээ үзэгдэн энэл дутагд-нууд сэг соогоо элрүүлг-дэйн хайн гэсшэ. Ивал-гын районий хуае ажахын талгые даагша А. Б. Ширет-оров, РАПО-гой түрүүлгшын орлогшо И. Б. Цыдынов гэгшэд энэл дутагдлануудыг элрүүлэн, зохиож хэмжээ-гүүрэнүүд абтаа, мүн хайша-шадэй дунда ойгууламжын хүдэлмэри алуулгашэ.

Хэтэй халта энэл ажахын хайшаллын пунктын хүдэл-мэрилэгшэдэй, мүн хоншо-дой гэмээр энэл үлгөөгүүр хайшалладэй хүдэлмэри 15-2 часаар нагуулагдаа. Хай-шалладэй хүдэлмэри хон-дой хайшаллууд хөтөй байхан хоншоод урда үдэл-шинь отарыг хондой сөг-сөжэ, дүтэ хасагшэй бай-шоо, үлгөөгүүр 6 честа от-рала яаар араад модон га-зарлаа туужа асаргыг хон-дой хүлүүдтэй, гэдэнэй ноонон шүүдэртэ нооршоо. Ноононой хатарай, аяар 2 час шахуу сэг соо, үлгөөн

хэрюундэ хайшад мин лэ хүлээж баатай болоо. Игнэ-ж ажалал эмхидхэлэй хула-наа боложо, хайран сэг мин хайгадба ха юм.

Оронгынхид хондойноо нооно хайшаллагыг июлиин 1-нээ эхилэн юм. «Сагаан ал-та» хуряалгын хүдэлмэри 12 үдэрэй туршада үнэгэрхэд-хөөр хараалагдаа. Мүнөө дээрэ 9 отарын 4668 хонй хай-шалагдаа байна. Энэл дун халта 1900 хонй хайшал-даха юм. Нооно хайшаллаг-да 21 хайшан хабаруула-дана. Хайшадэй дундаа Юрий Раднаев, Даб-Самбу Балжигов түрүүлжэ абана.

Оронгын дунда хуруулин энэл жэлдэ үдэрлэн Юрий Норбеев, энэл хуруулин 10-дахы классай хурагша Зориг-то Очиров гэгшэд шалганэ. Хайлуутын совхоздо нооно хайшаллын хүдэлмэри 2-дхи үдэрөө үнэгэрхэдэ байгаа хэн.

Биднэр нооно хайшал-лаа 7 үдэрэй туршада үнэг-гэрхэ тусбэдибди. Ажахын 5 отарын 3100 хониды энэл үдэрнүүдтэ хайшалаа, хү-дэлмэри хүршэ «В-е» Марта-колхоз ошожэ, 3 үдэрэй тур-шада 1600 толгой хонй хай-шалхадэй. Үнэгэрхэн жэлдшэ биднэр хүршэнрөөс туха-лаааа эмдэй. Манай пунктын 12 хайшад батлаада ошожэ юм,—гэжэ нооно илгаша В. М. Андреев хөөрөө хэн.

Хайлуутынхид энэл хүдэл-мэригэс богони болзорто, 5 үд-эрэй туршада бэлүүлгээр ха-раалаа. Энэл шөвөрт бэрх хайшад олон. Тэднэй тоо-до нөдөдөдө чемпион, сов-хозой электрик Иннокентий Цыренгараев, Барилгашан Сергей Будаев, Ивалгын дун-да хуруулин хурагшад Да-ш-Нима Мижитов, Слава Ту-густов, Саран-Доржо Лубсанов гэгшэд оролоно. Хайшал-дахан ноононой шөвөр хайн гэжэ тэмдэглэгдэ. Бүхы дээрэ ажахы 132,25 центнер ноо-но тухааха тусбэди.

Арадай хиналтын постнуудыг даагшанар С. Ч. Дашимолова Н.Ч. Бадмаева хөөр хайшаллагдан хонй бэхиние «хөөрхор хинажа, нооно шөвөрт шалганэ. Энэл хүдэлмэридэ пункттэ даагша, ажахын ахамад зостогхон П. Д. Чимитов мүн лэ хабар-дагша. Мүнөө дээрэ энэл 14858 центнер нооно хайшал-лагдха, тус болгожо бэлдэгдэ байна. Энэл, дунда эр-гээр хонй бүхнээ 3 кило-граммнаа үлүүтэй нооно аб-хан болоно.

Энэл ажахитай хүршэ оршодог Оронгын совхоз хүрхээдэмнэй, нооно хайшаллын хүдэлмэри мүн лэ түлэг яба-

хэрюундэ хайшад мин лэ хүлээж баатай болоо. Игнэ-ж ажалал эмхидхэлэй хула-наа боложо, хайран сэг мин хайгадба ха юм.

Оронгынхид хондойноо нооно хайшаллагыг июлиин 1-нээ эхилэн юм. «Сагаан ал-та» хуряалгын хүдэлмэри 12 үдэрэй туршада үнэгэрхэд-хөөр хараалагдаа. Мүнөө дээрэ 9 отарын 4668 хонй хай-шалагдаа байна. Энэл дун халта 1900 хонй хайшал-даха юм. Нооно хайшаллаг-да 21 хайшан хабаруула-дана. Хайшадэй дундаа Юрий Раднаев, Даб-Самбу Балжигов түрүүлжэ абана.

Оронгын дунда хуруулин энэл жэлдэ үдэрлэн Юрий Норбеев, энэл хуруулин 10-дахы классай хурагша Зориг-то Очиров гэгшэд шалганэ. Хайлуутын совхоздо нооно хайшаллын хүдэлмэри 2-дхи үдэрөө үнэгэрхэдэ байгаа хэн.

Биднэр нооно хайшал-лаа 7 үдэрэй туршада үнэг-гэрхэ тусбэдибди. Ажахын 5 отарын 3100 хониды энэл үдэрнүүдтэ хайшалаа, хү-дэлмэри хүршэ «В-е» Марта-колхоз ошожэ, 3 үдэрэй тур-шада 1600 толгой хонй хай-шалхадэй. Үнэгэрхэн жэлдшэ биднэр хүршэнрөөс туха-лаааа эмдэй. Манай пунктын 12 хайшад батлаада ошожэ юм,—гэжэ нооно илгаша В. М. Андреев хөөрөө хэн.

Хайлуутынхид энэл хүдэл-мэригэс богони болзорто, 5 үд-эрэй туршада бэлүүлгээр ха-раалаа. Энэл шөвөрт бэрх хайшад олон. Тэднэй тоо-до нөдөдөдө чемпион, сов-хозой электрик Иннокентий Цыренгараев, Барилгашан Сергей Будаев, Ивалгын дун-да хуруулин хурагшад Да-ш-Нима Мижитов, Слава Ту-густов, Саран-Доржо Лубсанов гэгшэд оролоно. Хайшал-дахан ноононой шөвөр хайн гэжэ тэмдэглэгдэ. Бүхы дээрэ ажахы 132,25 центнер ноо-но тухааха тусбэди.

Арадай хиналтын постнуудыг даагшанар С. Ч. Дашимолова Н.Ч. Бадмаева хөөр хайшаллагдан хонй бэхиние «хөөрхор хинажа, нооно шөвөрт шалганэ. Энэл хүдэлмэридэ пункттэ даагша, ажахын ахамад зостогхон П. Д. Чимитов мүн лэ хабар-дагша. Мүнөө дээрэ энэл 14858 центнер нооно хайшал-лагдха, тус болгожо бэлдэгдэ байна. Энэл, дунда эр-гээр хонй бүхнээ 3 кило-граммнаа үлүүтэй нооно аб-хан болоно.

Энэл ажахитай хүршэ оршодог Оронгын совхоз хүрхээдэмнэй, нооно хайшаллын хүдэлмэри мүн лэ түлэг яба-

хэрюундэ хайшад мин лэ хүлээж баатай болоо. Игнэ-ж ажалал эмхидхэлэй хула-наа боложо, хайран сэг мин хайгадба ха юм.

Оронгынхид хондойноо нооно хайшаллагыг июлиин 1-нээ эхилэн юм. «Сагаан ал-та» хуряалгын хүдэлмэри 12 үдэрэй туршада үнэгэрхэд-хөөр хараалагдаа. Мүнөө дээрэ 9 отарын 4668 хонй хай-шалагдаа байна. Энэл дун халта 1900 хонй хайшал-даха юм. Нооно хайшаллаг-да 21 хайшан хабаруула-дана. Хайшадэй дундаа Юрий Раднаев, Даб-Самбу Балжигов түрүүлжэ абана.

Оронгой ажаахын бүхы халбаринуудад адил, рес-публиканын загашад Агуу-хэс Октябрьин социалист революциин 70 жэлэй алдарт ойе ажалал эрхил бэлүүлгү-дтгээр угагшын түлөө үргэн мурисөөнэй оршон байдалда

СЭНХИР НУУРНУУДАЙ СЭГНЭШЭГҮЙ ЕНЭ БАЯЛИГУУД

70 АГУУ ОКТАБРИЙН АЛДАРТА ЗАМААР

Ороной нуур, сөөрмүүд соо загаша үсхэбэрлэх хүдэлмэри түрүү-үдэрнээр агуулагдаа эхилэ. Арадай ажа-хын хурдан түрэнөөр хүржөөгдэжэ бай-хан үдэс энэл хэрэгтэ уаха шөвөр сэгнэ-шэгшэй. Байгалий оломоны заводой эрхэ байдлада үсхэбэрлэх 1933 онноо эхитэй юм. Манай Большеберенскийн загаша үс-хэбэрлгын завод теби гаран жэлэй тур-шада томо предприятия болотороо ургаа. Заводной үйлдбэрлгынгөө хүсэ шадлаар ороной нмэ ажахынүүдэй дунда түрүү-үдэрнээр эхилнэ. Тиймэлээ байгуулагдахан сэгша хойшо промышленнаа аргөөр оло-мил үсхэбэрлгэ эрба дахин дээшлүүлг-дээ бшуу.

Революциин урда тээхи жэлнүүдтэ оло-мил хайра гамгүйгөөр, үлүүс эхээр оло-борилгодожо, үгы шахуу болохообэ бай-хан юм. Байгша зуун жэлэй түрүүлшын ар-бан жэлэй хугасаада оройдоол 10—15 ми-лион центнер олоборилгодог болоод байгаа. Имантал Агууехэ Октябрьин соци-алист революциин үлүүлэр оломи үсхэбэ-рилхэ хүдэлмэри эхилэн түхтэй. 1920 он-до оломи үсхэбэрлэх туршалганууд Сэ-лэнгэ мурэн дээрэ гэгдэнэн юм. Констан-тин Николаевич Пантелеев үсхэбэрлэх за-гаша үсхэбэрлгын пункт Жилино хуури-нда бии болгодоо бэлэй. Совет засагай тогтожо байхан үедэ К. Н. Пантелеев хүн-дэ хүшэр байдлада оломиин 70 мянган түрүнэ абтаа хэн. Лаборатори соо абтахан энэ түрүнэ гол руу табихыг харахаа энэхид хүнүүдэд хүн сен олоороо эр-хэн гэжэ. Тиймэлээ заводой эрхэ байдла-да оломи эхээр үсхэбэрлэх болохо гэдэн эрхэдэгдэ бэлэй.

Большея Речка голый эрьедэ 1927 ондо завод баригдаха эхилэн юм. 1933 ондо энэ завод эгшгалагдаа оруулагдаа хэн. Тэрэ үедэ заводто Вейсын 375 элперет то-логдодог байлаа. Оломиин 120 миллион

турһэ үсхэбэрлэх үйлдбэрин хүсэ ша-малтай байха гэжэ. Хэдэн жэлэй үнэг-рэн хойно Вейсын 750 элпереттэй боло-жо, жэлдэ 200 миллион түрүнэ Байгал руу табигад болоо хэмдэй. Сэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедшэе за-водой үйлдбэрлгын хүсэн эхэ болгодожо байгаа гэжэ тэмдэглэгдэ. Энэл үедэ, 1942 ондо Эрхүүгэй университет дүүргэнэй хүлүүлэр тус заводто хүдэлхээ элгээгдэжэ хэмдэй. Дайнай шэрүүн үедэ загаша үсхэ-бэрлхэ гэгшэ эхэл хүндэ хэн даа. Мэр-гээгдэжэ, механизаторууд болон түлш-ш-тонодолгын материалнууд эхээр Ду-талдаха. Хуушадэй дайгалтнуудыг наад-гүйгөөр хүдэлгэшин тула түлшшэ, бусад материалнуудыг морин тэргээр, шэргээр зөөжэ асаргаша хэмдэй. Убадалаа цехүүд соо хуягтэ байха. Иймэрхэ байдлада ажа-лагдаха хүнүүд хэлшгээр эхээр эсэгдэ бэлэй.

1952 ондо заводной шэвэ байшантай бо-лобо. 1955 онноо электрин элшэ хүсөөр хангагдаха, нэгэ жэгдээр хүдэлжэ эхилэ. Үсхэбэрлгын цех 1959 ондо элшэн шэ-нэлэгдэжэ, 2 мянган аппарат тодогодон юм. Тиймэлээ жэлдэ 525 миллион түрүнэ гаргаха хүсэ шадлтай болоо хэмдэй. Саа-шадэа загаша эхээр үсхэбэрлгын тула 1970 ондо —хөөрдохой, 1976 ондо гурба-даха цехүүд баригдаха, асгаллагдаа ту-шагдаа. Тиймэлээ мүнөө жэлдэ 1 милли-онд 250 миллион түрүнэ Байгал далай руу табинабди.

Биднэрэй хэйн шэжнэлгэнүүдэй өһөөр, заводой эрхэ байдлада оломи үсхэбэр-лэхэ дайгай үедэ 3—4 дахин эхэ боло-но. Гол, горхонуудта түрүнээ харахаа н-лээд олои олои ородог болоо. Гуша га-ран онуудта 100—200 центнер, 1951—1962 онуудта 2500 центнер, 1972—1974 онуудта 4500 центнер оломи олоборилгодог байгаа. Харин 1975—1980 онуудта оломи үсөөрхэн байна.

СҮРТАЛШАДАЙ ЗУБЛӨӨН

Обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшанда бай-голын 9—10-да үзэл сурталэй хүдэлмэрилэгшэдэй оло-жо үнэгэрэ. Зублөндэ пертин горкомууд бо-луудай секретариат хабардаа. Республиин ми-нууд болон албан зургаануудай хүтэлбэрлэгшэд энэл байлсба.

ТҮРҮҮ АРГААР ҮСХЭБЭРИЛХЭ

Ороной нуур, сөөрмүүд соо загаша үсхэбэрлэх хүдэлмэри түрүү-үдэрнээр агуулагдаа эхилэ. Арадай ажа-хын хурдан түрэнөөр хүржөөгдэжэ бай-хан үдэс энэл хэрэгтэ уаха шөвөр сэгнэ-шэгшэй. Байгалий оломоны заводой эрхэ байдлада үсхэбэрлэх 1933 онноо эхитэй юм. Манай Большеберенскийн загаша үс-хэбэрлгын завод теби гаран жэлэй тур-шада томо предприятия болотороо ургаа. Заводной үйлдбэрлгынгөө хүсэ шадлаар ороной нмэ ажахынүүдэй дунда түрүү-үдэрнээр эхилнэ. Тиймэлээ байгуулагдахан сэгша хойшо промышленнаа аргөөр оло-мил үсхэбэрлгэ эрба дахин дээшлүүлг-дээ бшуу.

Революциин урда тээхи жэлнүүдтэ оло-мил хайра гамгүйгөөр, үлүүс эхээр оло-борилгодожо, үгы шахуу болохообэ бай-хан юм. Байгша зуун жэлэй түрүүлшын ар-бан жэлэй хугасаада оройдоол 10—15 ми-лион центнер олоборилгодог болоод байгаа. Имантал Агууехэ Октябрьин соци-алист революциин үлүүлэр оломи үсхэбэ-рилхэ хүдэлмэри эхилэн түхтэй. 1920 он-до оломи үсхэбэрлэх туршалганууд Сэ-лэнгэ мурэн дээрэ гэгдэнэн юм. Констан-тин Николаевич Пантелеев үсхэбэрлэх за-гаша үсхэбэрлгын пункт Жилино хуури-нда бии болгодоо бэлэй. Совет засагай тогтожо байхан үедэ К. Н. Пантелеев хүн-дэ хүшэр байдлада оломиин 70 мянган түрүнэ абтаа хэн. Лаборатори соо абтахан энэ түрүнэ гол руу табихыг харахаа энэхид хүнүүдэд хүн сен олоороо эр-хэн гэжэ. Тиймэлээ заводой эрхэ байдла-да оломи эхээр үсхэбэрлэх болохо гэдэн эрхэдэгдэ бэлэй.

Большея Речка голый эрьедэ 1927 ондо завод баригдаха эхилэн юм. 1933 ондо энэ завод эгшгалагдаа оруулагдаа хэн. Тэрэ үедэ заводто Вейсын 375 элперет то-логдодог байлаа. Оломиин 120 миллион

турһэ үсхэбэрлэх үйлдбэрин хүсэ ша-малтай байха гэжэ. Хэдэн жэлэй үнэг-рэн хойно Вейсын 750 элпереттэй боло-жо, жэлдэ 200 миллион түрүнэ Байгал руу табигад болоо хэмдэй. Сэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедшэе за-водой үйлдбэрлгын хүсэн эхэ болгодожо байгаа гэжэ тэмдэглэгдэ. Энэл үедэ, 1942 ондо Эрхүүгэй университет дүүргэнэй хүлүүлэр тус заводто хүдэлхээ элгээгдэжэ хэмдэй. Дайнай шэрүүн үедэ загаша үсхэ-бэрлхэ гэгшэ эхэл хүндэ хэн даа. Мэр-гээгдэжэ, механизаторууд болон түлш-ш-тонодолгын материалнууд эхээр Ду-талдаха. Хуушадэй дайгалтнуудыг наад-гүйгөөр хүдэлгэшин тула түлшшэ, бусад материалнуудыг морин тэргээр, шэргээр зөөжэ асаргаша хэмдэй. Убадалаа цехүүд соо хуягтэ байха. Иймэрхэ байдлада ажа-лагдаха хүнүүд хэлшгээр эхээр эсэгдэ бэлэй.

1952 ондо заводной шэвэ байшантай бо-лобо. 1955 онноо электрин элшэ хүсөөр хангагдаха, нэгэ жэгдээр хүдэлжэ эхилэ. Үсхэбэрлгын цех 1959 ондо элшэн шэ-нэлэгдэжэ, 2 мянган аппарат тодогодон юм. Тиймэлээ жэлдэ 525 миллион түрүнэ гаргаха хүсэ шадлтай болоо хэмдэй. Саа-шадэа загаша эхээр үсхэбэрлгын тула 1970 ондо —хөөрдохой, 1976 ондо гурба-даха цехүүд баригдаха, асгаллагдаа ту-шагдаа. Тиймэлээ мүнөө жэлдэ 1 милли-онд 250 миллион түрүнэ Байгал далай руу табинабди.

Биднэрэй хэйн шэжнэлгэнүүдэй өһөөр, заводой эрхэ байдлада оломи үсхэбэр-лэхэ дайгай үедэ 3—4 дахин эхэ боло-но. Гол, горхонуудта түрүнээ харахаа н-лээд олои олои ородог болоо. Гуша га-ран онуудта 100—200 центнер, 1951—1962 онуудта 2500 центнер, 1972—1974 онуудта 4500 центнер оломи олоборилгодог байгаа. Харин 1975—1980 онуудта оломи үсөөрхэн байна.

Обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшанда бай-голын 9—10-да үзэл сурталэй хүдэлмэрилэгшэдэй оло-жо үнэгэрэ. Зублөндэ пертин горкомууд бо-луудай секретариат хабардаа. Республиин ми-нууд болон албан зургаануудай хүтэлбэрлэгшэд энэл байлсба.

МҮНӨӨДЭР—ЗАГАНАШАНАЙ ҮДЭР

Бирлих, олоборилгын, эдэ хоолой продукция элбэгээр гаргахын түлөө тэмснэ.

Загаша олоборилгын би-шыхан артынүүдтэй эхи аба-жа, мүнөө хүсэн түгээ ажахы-нуудай, предпринимат у д а й болоһон энэл халбарин хүдэл-мэрилэгшэдэй амжалт а н у у д, шиндхэгдэжэ асуудланууд бо-лон саахан хараа зорилго-нууд тухай газартайн хөөр-дох хуудалдаа хөөрөгдэнэ.

Саашадаа оломиин тоо олошоруулаха зорилготойгоор Селенгинскийн, Баргажа-най районий загаша үсхэбэрлгын заводууд баригдахан юм. Мүн эрхэс табан жэлдэ Хой-то-Байгалда завод баригдахаар тусбэлгэд-хэй. Тиймэлээ ороной бусад нуур, сөөр-мүүдтэ оломиин түрүнэ табига, үсхэбэ-рилхэ арга олгогдоно. Эрхүүгэй, Шэтын, Челябинскийн, Новосибирскийн, Ленинград-ска областнуудай, Красноярска хизаарай, Украинин, Казахай, Киргизэй ССР-нүүдэй нурунууд соо оломи амжалтагаар үс-хэбэрлэгдэнэ.

Заводнойн дэргэдэ 1948 ондо музей байгуулагдаа хэн. 60 дүрбэлхэн метр та-лмай ээлдэг музей соомнай 300 гаран экс-понат дэлгэзгэнхэй. Тэднэй тоодо Бай-галда амидердаг амтал, загашад, мүн ан гурвол би юм. Жал бури 5 мянга ша-хуу хон орожо харадаг юм. США-гай, Ан-глийн, Японой, Чехословакийн, Польшын, Болгарийн, Югославин болон бусад гу-рзнуудай аяншалгад музейтэймнэй та-нилсбаан байна.

Мүнөө заводой коллективэй урда хү-дэлмэрингөө ашаг урьд дээшлүүлхэ, биотехническэ процессуудыг хайжаруулаха зорилго табигдана. Таби гаран жэлэй ху-гасаа соо энэл түгээ мэргэжлэтэй, дүй дүршлөөр баян хүдэлмэрилэгшэд хурган хуулуужуулгашэ. Тэднэр мүнөө залуу-шынхы хүдэлмэринээ дадахан хургажа байхэй. Ажалал олон өгөөрөнүүд на-хайнгаа амаралтаа гарашыг, баян дүр-шлөө залуушуудда дамжуулдаг. Заводоо мүнөө гол түлээ залуу эхэнрүүд, баса-гад ажаллана. Предпринимат дирекци хү-дэлмэрилэгшэдэй ажаллаха, ажахуула эр-хэ байдалыг хайжаруулын тула эхэ орол-долго герадаг гэсшэ.

Хүлүүл гусаад жэлэй туршада заводой мэргэжлэтэй оломи үсхэбэрлгөөр гуша гаран шөжнэлгын хүдэлмэри дүүргэж, ар-баад брошюра толилуулаа. Эдэ бүхы хү-дэлмэри эрмэдтэй эхэ хонирхол тата-хан байха юм. СССР-эй ВДНХ-да завод хэдэ дахин харуулагдаа хэн. Заводой кол-лектив оломи үсхэбэрлгэдэ амжалта туй-

лаһанайнгаа түлөө РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Советуудтэй Президи-умтэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагна-дахан юм. Туйлан амжалтаа дахы коллек-тив гашуун буйхан горитой хубита оруулаа. Октябрьин Революциин орденото А. Я. Бу-рков, А. И. Балакина, М. Е. Буркова, Р. А. Помакина, Л. С. Лютова, Е. Г. Суворова болон бусад хүдэлмэрилэгшэд заводой хү-гэлтэдэ эхэ габалтай юм.

дээрэ Агууехэ Октябрьин 70 жэлэй ойн баярта үедэ социалист мурисөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тусууд болон социалист уялануудай бэлүүлгыг бэлдэ сурталэй, соёлой элхи зургаануудай ажал хү-дэлмэрилэгшэ тухай үргэн эхэ хөөрлөдөн болоо.

ШАГНАЛ

Загашан ажахын эконо-мике бэхжүүлхэ, хүгжөөжэ та-лаар багыатай байханын тү

банна. Заряд
удрөөг зогсоо
шавна. Жар
ушарнууд, жи
ха юм. Тэгж
рилгэшдэж
хахын тула
нүүдлэх аба
Гушүүр
бүри сахал
суулгаржа, м
амандаа ол
гөхөшд тэр
шуур соо н
би гэжэ о
Гушүүр эрх
дэн арбаад
рэмж эрэг
Федоровой
гэдүүр омо
на.

Д
ЗУРАГУУ
рай туһан
губишур д
С. БМ

ХАНГАЛГЫН ШАНАРЫЕ БАЙЖАРУУЛХА

